

دانشگاه لرستان

Issn online: 2980-8944
New researches in Islamic humanities studies
<http://www.api.lu.ac.ir>

Investigating the challenges of professional contracts in sports by looking at the laws of the Islamic Republic of Iran

Fateme Bazokar¹ Rasol Karami Moghadam^{*2}, Amir Javadi³

1 Master's student, Department of Private Law, Faculty of Law and Political Sciences, Allameh Tabatabai University, Tehran, Iran. . Email: Bazokar.f@gmail.com

2* Corresponding Author, Assistant Professor, Department of Political Science and Law, Faculty of Literature and Humanities, Lorestan University, Khorramabad, Iran Email: karami.r@lu.ac.ir

3 PhD candidate, Department of Private Law, Faculty of Literature and Human Sciences, Islamic Azad University, Varamin Branch. Email: javadi.a22@gmail.com

ARTICLE INFO

Article type:
Research Article

Article History:
Received
June 11, 2022
Accepted
September 28, 2022

Keywords:
*Athlete, professional,
contract, qualification,
competition.*

ABSTRACT

Professional contracts in sports are among service contracts. Based on these contracts, a professional commits to professional obligations for a specific club within the framework of the contractual conditions. Since these contracts are directly related to the economic system, they are very important, so that many important challenges in this regard have been legally protected. One of the most important challenges related to professional contracts in the field of sports is the lack of legal eligibility of some athletes to enter into contracts, because these people, due to their young age, although they are professionals in a certain activity, but in terms of age, eligibility is required. do not have to conclude a contract. The second challenge of professional contracts in sports can be considered as "non-competition clause" which is included in some contracts with professional persons and according to which the athlete cannot work for competing teams for a certain period of time and this lack The activity includes the period after the end of the contract. In this article, professional contracts in sports have been explained and also some legal challenges in this regard have been evaluated and analyzed.

دانشگاه لرستان

شاپای الکترونیکی: ۸۹۴۴-۲۹۸۰

پژوهش های نوین در مطالعات علوم انسانی اسلامی

<http://www.api.lu.ac.ir>

مقاله پژوهشی

بررسی چالش های قرارداد های حرفه ای در ورزش با نگاهی به قوانین جمهوری اسلامی ایران

فاطمه بازوکار^۱، رسول کرمی مقدم^{۲*}، امیر جوادی^۳

^۱ دانش آموخته کارشناسی ارشد، گروه حقوق خصوصی، دانشکده حقوق و علوم سیاسی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران.

Bazokar.f@gmail.com

^{۲*} استادیار، گروه علوم سیاسی و حقوق، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه لرستان، خرم آباد، ایران. karami.r@lu.ac.ir

^۳ دانش آموخته دکتری، گروه حقوق خصوصی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد ورامین.

javadi.a22@gmail.com

اطلاعات مقاله

دریافت مقاله:

۱۴۰۱/۰۲/۱۰

پذیرش نهایی:

۱۴۰۱/۰۶/۰۹

واژگان کلیدی:

ورزشکار، حرفه ای،

قرارداد،

اهلیت، رقابت

چکیده

قراردادهای حرفه ای در ورزش از جمله قراردادهای خدماتی می باشند. بر مبنای این قراردادها شخص حرفه ای در چارچوب شروط قراردادی متعهد به تعهدات حرفه ای برای باشگاه خاصی میشود. این قراردادها از آنجایی که ارتباط مستقیمی در نظام اقتصادی دارند دارای اهمیت بسیاری می باشند، به طوری که بسیاری از چالش های مهم در این رابطه در حمایت قانونی قرار گرفته است. از جمله مهمترین چالش های مربوط به قراردادهای حرفه ای در حوزه ورزش را می توان به عدم اهلیت قانونی برخی ورزشکاران در انعقاد قرارداد عنوان کرد زیرا این افراد به فراخور صغر سنی که دارند هرچند در فعالیت خاصی حرفه ای می باشند ولی از نظر سنی اهلیت لازم را برای انعقاد قرارداد ندارند. دومین چالش قراردادهای حرفه ای در ورزش را می توان «شرط عدم رقابت» دانست که در برخی از قراردادها نسبت به شخص حرفه ای این شرط گنجانده می شود و بر اساس آن ورزشکار نمی تواند تا مدت معینی برای تیم های رقیب فعالیت کرده و این عدم فعالیت شامل دوران پس از اتمام قرارداد نیز می شود. در این مقاله سعی شده است قراردادهای حرفه ای در ورزش مورد تشریح قرار گرفته و همچنین برخی چالش های حقوقی در این رابطه مورد ارزیابی و تحلیل قرار گیرد.

۱- مقدمه

قراردادهای حرفه‌ای در ورزش دارای اهمیت بسیاری هم از نظر اقتصادی و هم از نظر اجتماعی می‌باشند. از این رو بسیاری از این قراردادها متحدالشکل بوده و بنابر تفاوت میان رشته‌های ورزشی می‌تواند بندهای متنوعی به فراخور آن ورزش خاص داشته باشد. از طرف دیگر باید گفت هرچند این قراردادها در قالب انجام خدمات منعقد می‌گردد ولی بسیاری از مبانی آن از قراردادهای استخدام مجزا می‌باشد. عموماً سازمانهای نظارتی در ورزش، باشگاهها را ملزم می‌کنند برخی اصول و مقررات را در قراردادهای منعقد رعایت کنند و برخی دیگر به لحاظ کاربرد و شیوع فراوان آن از نظر عرفی بدون نیاز به ذکر در قرارداد مکتوب، از هر دو طرف قراردادی رعایت می‌شود. به عنوان مثال شاید هیچ بندی در قرارداد نسبت به تامین وعده‌های غذایی ورزشکاران در مسافرت به کار نرفته باشد اما باشگاههایی که اقدام به جابجایی ورزشکاران برای انجام مسابقات می‌کنند عموماً غذای آنها را نیز تامین می‌کنند. مهمترین ویژگی قراردادهای حرفه‌ای در ورزش منعطف بودن دستمزد بازیکنان می‌باشد زیرا عموماً ورزشهای حرفه‌ای ورزشکارانی را که دارای ویژگی‌های خاصی هستند به خود جذب کرده و این ویژگی‌ها باعث ایجاد تمایز میان آنها و دیگر ورزشکاران می‌گردد. از این رو انعطاف در دستمزد ورزشکاران حرفه‌ای امری پذیرفته شده می‌باشد و هیچ کس معترض به میزان دستمزد بازیکنان با هر رقمی نمی‌شود.

ویژگی حرفه‌ای بودن ورزشکاران در این نوع قراردادها موجب می‌گردد که دادگاه نتواند از الزام به انجام تعهد در این رابطه استفاده کند بلکه عموماً خسارت‌های مالی می‌تواند در نظر گرفته شود. اگر الزام به انجام تعهد توسط باشگاه طرف قرارداد حرفه‌ای وجود نداشته باشد این باشگاه می‌تواند از دادگاه خواستار پرداخت خسارت شود. در این تحقیق ابتدا سعی شده است به برخی ویژگی‌های قرارداد حرفه‌ای ورزش اشاره شده و سپس به چالش‌های مربوطه در این رابطه پرداخته شود.

پژوهش پیش رو یک پژوهش نظری است و از روش تحلیل و استدلال عقلانی در آن استفاده شده است. روش تحقیق به کار گرفته شده در این پژوهش روش تحلیلی-توصیفی بوده و برای گردآوری منابع و مطالب از روش کتابخانه استفاده شده است و ابزار جمع‌آوری اطلاعات به کار گرفته شده نیز روش فیش برداری میباشد.

۲- مفهوم قراردادهای حرفه‌ای در ورزش

قراردادهای حرفه‌ای در ورزش، از جمله قراردادهایی می‌باشند که مبنای آن براساس قراردادهای استخدامی و به کارگیری شخصی برای انجام عمل حرفه‌ای مشخص، صورت می‌گیرد از این رو بسیاری از چارچوب‌های ظاهری آن همانند قراردادهای استخدامی می‌باشد. (Painter, 2000, p 955) اهمیت این قراردادها تا حدی است که گاهی یک ورزشکار حرفه‌ای نمی‌تواند به راحتی برای باشگاهی که خود دوست دارد بازی کند زیرا قرارداد منعقد شده او بسیاری از محدودیت‌های زمانی و فعالیتی را برای او در پی دارد و گاهی ممکن است این محدودیت‌ها تا پایان دوران حرفه‌ای یک ورزشکار با او باشد. (p 213, Petrich, 1974)

بیشتر قراردادها به این دلیل حرفه‌ای تلقی می‌شوند که در آن‌ها سازوکارهایی جهت انتساب مسئولیت، بازرسی وظایف مقرر شده و همچنین میزان دستمزد پرداختی توسط کارفرما مشخص میشود. (Morgan, 2006, p2)

قراردادهای حرفه‌ای در ورزش عموماً مربوط به خدمت خاصی است که بر اساس آن قرارداد منعقد می‌گردد. با این توصیف می‌توان گفت که قراردادهای حرفه‌ای در ورزش صرفاً قرارداد میان بازیکن و باشگاه نمی‌باشد بلکه این قراردادها شامل مربیانی که به استخدام باشگاهها در می‌آیند نیز می‌شود زیرا عمل این افراد نیز منحصر به فرد و حرفه‌ای تلقی می‌گردد.

۱-۲- اقسام قراردادهای حرفه‌ای در ورزش

قراردادهای حرفه‌ای در ورزش دارای تنوع زیادی نیستند زیرا از نظر ماهیت ورزشکاری که امکان انجام فعالیت حرفه‌ای را داشته باشد اقدام به انعقاد قرارداد حرفه‌ای نسبت به حوزه تخصصی خود می‌کند با این حال به دلیل گسترش محبوبیت ورزشکاران

ممکن است قراردادهای دیگری نیز این افراد منعقد کنند که در قالب قرارداد حرفه ای آن‌ها قرار گیرد. به عبارت دیگر حرفه ای عمل کردن آن‌ها و محبوبیت شان موجب انعقاد قراردادهایی شود که اشخاص دیگری از عهده انجام آن بر نمی آیند. در این قسمت به اقسام قراردادهای حرفه ای این افراد می پردازیم.

۲-۲- قرارداد خدمات حرفه ای ورزشکاران

قرارداد خدمات حرفه ای^۱ ورزشکاران مهمترین قراردادی است که این افراد در طول دوران حرفه ای خود منعقد می کنند مبنای این قرارداد، حرفه و ویژگی های خاص فعالیت های ورزشی این افراد می باشد. امکان دارد این قراردادهای حرفه ای به طور تکی و نسبت به ورزشکار خاص منعقد شود و امکان دارد از یک قرارداد نمونه^۲ برای انعقاد قرارداد نسبت به ورزشکاران یک تیم استفاده شود در این قراردادهای نمونه عموماً تعهدات دو طرف و میزان دستمزد مشخص می گردد. برخی از این تعهدات دو جانبه از پیش تعیین شده و نسبت به تمامی ورزشکاران قابلیت استناد دارد ولی ممکن است به فراخور اهمیت ورزشکار و تاثیر آن در روند بازی، میزان دستمزد او نسبت به بقیه فرق داشته باشد. قراردادهای خدمات حرفه ای از این لحاظ، خدماتی نامیده میشوند که بازیکن متعهد می شود دوره زمانی معینی را در خدمت باشگاه خاصی سپری کند. تعهداتی که یک فرد خدمت کننده نسبت به مرجع خدمت رساننده انجام می دهد، در قراردادهای خدماتی به تفصیل لحاظ می شوند. (p 127, 2007, Barendrecht)

قراردادهای حرفه ای ورزشکاران با تعهداتی که بر عهده میگیرند، از دیگر قراردادهای خدماتی متمایز می شوند به عنوان مثال از جمله تعهداتی که یک ورزشکار ممکن است بر عهده بگیرد به این شرح است:

- ورزشکار باید تا پایان مدت قرارداد خود در بهترین شرایط فیزیکی قرار گرفته و «بهترین خدماتش»^۳ را به باشگاه ارائه دهد.
 - ورزشکار باید در ساعت مشخص و در زمان های تعیین شده خودش را در اختیار تمرینات باشگاه قرار دهد.
 - ورزشکار باید با باشگاه و دیگر هم تیمی ها برای افزایش بهره وری خود در مدت زمان معقول، مشارکت کند
 - ورزشکار باید در داخل و خارج از زمین رفتاری در حد بالای استانداردهای تعیین شده و همچنین صداقت، اخلاق و بازی جوانمردانه را در ورزش^۴ خود مدنظر قرار دهد.
 - طرف قرارداد باید هزینه مناسب و در خور یک سفر مناسب را به بازیکنانی که به خاطر بازی های باشگاهی مجبور به سفر همراه تیم هستند، پردازد همچنین باشگاه باید وسایل مناسب سفر را در اختیار ورزشکاران قرار دهد.
 - ورزشکار باید در زمان های مشخص شده توسط باشگاه، گواهی پزشک را مبنی بر صحت و سلامت او را ارائه کند که پزشک باید بهترین وضعیت جسمانی^۵ ورزشکار را تایید کند. (p 15, 1987, Kathol)
- هر چند بسیاری از این بندها در قراردادهای ورزشی به صورت استاندارد ذکر شده است ولی باید گفت که این موارد حصری نیستند بلکه می تواند شامل تعهدات بیشتر یا کمتر دیگری نیز شود.

۲-۳- قراردادهای تبلیغی

قراردادهای تبلیغی^۱ از جمله قراردادهای پر اهمیتی است که یک ورزشکار ممکن است در دوران حرفه ای خود در برابر مبلغ مشخصی اقدام به انجام آن کند. قراردادهای تبلیغی ورزشکاران حرفه ای دارای دو حوزه متفاوت می باشد. یک حوزه آن مربوط به باشگاهی می باشد که شخص حرفه ای در آن جا قراردادی را امضا کرده است که به محض امضای قرارداد این حق را به باشگاه

1 . Professional Services Contracts.

2 . standard player contracts.

3 . best services.

sportsmanship.^۴

first class physical..^۵

Endorsement Contracts..^۶

می‌دهد که از این ورزشکار در جهت تبلیغاتی که خود صلاح می‌داند استفاده کند به عنوان مثال بسیاری از تبلیغ‌هایی که بر روی لباس‌های بازیکنان قرار می‌گیرد از این دست می‌باشد. دومین حوزه مربوط به فعالیت‌های اختصاصی و تبلیغی خود بازیکنان می‌باشد به این صورت که بازیکن خارج از تعهدات قراردادی باشگاه خود می‌تواند شخصا به تبلیغ هر یک از برندهایی که با آن‌ها قرارداد انعقاد کرده است، اقدام کند. این دو حوزه قراردادهای حرفه‌ای ورزشکاران برخی تعهدات قراردادی و اخلاقی را نیز در بر می‌گیرد به این صورت که اقدامات تبلیغی بازیکن نباید در راستای مقابله با تبلیغی باشد که باشگاه نسبت به آن اقدام کرده است.

۲-۴- قراردادهای اجتماعی

برخی اقدامات ورزشکاران می‌تواند در قالب اقدامات اجتماعی صورت بگیرد که اغلب این نوع قراردادها به قراردادهای ظاهری^۷ معروف هستند. در این قراردادها ورزشکاران به دلیل نفوذ و جذابیتی که برای مردم دارند، می‌پذیرند که در برخی سخنرانی‌ها و یا اقدامات عام‌المنفعه شرکت کنند. در این قراردادها براساس محرک‌های مختلفی فعالیت‌های متعهد شده به پول تقویم می‌شود و ورزشکاران می‌پذیرند که نسبت موضوع قرارداد در برابر مبلغ مشخصی، فعالیت اجتماعی خاصی را برعهده بگیرند. در این رابطه می‌توان از سفیران صلح، آب و ... نام برد که ممکن است ورزشکاران در قالب قرارداد حرفه‌ای متعهد به حضور در مجامع مربوط به موضوع قرارداد باشند.

۳- چالش‌های قراردادهای حرفه‌ای ورزشکاران

انعقاد قراردادهای حرفه‌ای در حوزه ورزش دارای اهمیت بسیاری است زیرا ممکن است به دلیل خاص بودن این قراردادها بسیاری از ویژگی‌های این قراردادها با دیگر قراردادها متفاوت باشد. از جمله این موارد می‌توان به اهلیت انعقاد قرارداد توسط ورزشکار اشاره کرد که بسیاری از ورزشکاران از نظر قانونی اهلیت لازم برای انعقاد قرارداد را ندارند.

۳-۱- اهلیت قانونی برای انعقاد قرارداد

اهمیت سن در ورزش حرفه‌ای در دو زمینه جلوه‌گر می‌شود به طوری که برخی نهادهای ورزش حرفه‌ای حداقل سن مصنوعی^۸ را برای بازی در آن رشته خاص، لازم و ضروری می‌دانند. به عنوان مثال برای بازی در مسابقات فوتبال ملی باید حداقل ۲۰ سال سن را ورزشکار داشته باشد. این در حالی است که بسیاری از ورزشکاران حرفه‌ای در سن پایین‌تر دارای خلاقیت بوده و حرفه‌ای بازی می‌کنند. به عنوان مثال پله فوتبالیست اسطوره‌ای برزیل در سن ۱۷ سالگی موفق به کسب جام جهانی شد. (p 1173, Shannon, 2015) یکی دیگر از جنبه‌هایی که سن، اهمیت بسیاری دارد، سن اهلیت قانونی برای انعقاد قراردادهای ورزشی است. زیرا بسیاری از ورزشکاران در سن پایینی قرار دارند که برای این افراد یا باید والدین یا قیم^۹ آن‌ها قرارداد ببندد یا این که برای این ورزشکاران قائل به اهلیت سن قانونی برای انعقاد قرارداد بود. (p 1174, Shannon, 2015) قانون استاندارد کار فدرال^{۱۰} در جهت مبارزه با «کار سرکوبگرانه کودکان» (Ibid) برخی محدودیت‌ها را در نظر گرفته است که براساس آن شرایط کار قانونی و غیر قانونی را مشخص کرده است. این قانون در ۵۰ ایالت و حتی کشور کلمبیا نیز مورد پذیرش قرار گرفته است. با این حال این قواعد نتوانسته است به طور کامل حقوق ورزشکاران خردسال را تامین کند.

به منظور حمایت از کودکانی که در سن پایین به قراردادی ملتزم می‌شوند نظام حقوقی برخی مزایا برای آن‌ها در نظر گرفته است به طوری که این کودکان می‌توانند بعد از رسیدن به سن رشد، قراردادی را که در سن کودکی نسبت به آن ملتزم شده‌اند، رد کنند.

7 . Appearance Contracts.

8 . artificial age limits.

9 . guardian.

10 . Federal Labor Standards Act (FLSA)

<http://uscode.house.gov/view.xhtml?req=granuleid:USC-prelim-title29-section212&num=0&edition=prelim>.

این حمایت‌ها تحت عنوان «دکترین کودکی»^{۱۱} به عمل می‌آید. اساس این دکترین به این صورت است که قراردادهای منعقد شده توسط صغار عموماً قابل ابطال هستند. این دکترین در قرن پانزدهم ایجاد شد و در ایالات متحده آمریکا، رشد و توسعه یافت. (Preston, 2012, p47) تحلیل‌گران این دکترین معتقدند که اقدامات کودکان در انعقاد قرارداد براساس ضرورت‌ها^{۱۲} است و الا هیچ کودکی قابلیت انعقاد قرارداد را ندارد. (Preston, op.cit, p 47) از نظر تحلیل‌گران این حوزه، قراردادهای که کودکان منعقد می‌کنند این قراردادها ممکن است از طرف کودک بعد از رسیدن به سن رشد، باطل اعلام گردد. (p 1177, op.cit Shannon), بر همین مبنا اگر کودکی قراردادی را رد کند باید عوضی را که در جریان قرارداد، والدین او اخذ کرده اند به طرف قرارداد برگرداند که اگر امکان چنین کاری برای او میسر نباشد، قرارداد معتبر تلقی شده و کودک باید به الزامات قراردادی پایبند باشد. (Shannon, p1178, op.cit) نظام کامن لا در این باره تغییرات عدیده کرد به طوری که این نظام سعی داشت یک تناسب و تعادل میان حقوق قراردادی کودکان و اشخاصی که با آن‌ها قرارداد حرفه‌ای منعقد می‌کنند، برقرار کند. یکی از علل این تحولات را می‌توان مربوط به شخصی به نام «جکی کوگان»^{۱۳} دانست که این شخصی، کودکی بود که در فیلم‌های چارلی چاپلین در سال ۱۹۳۸ نقش حساسی را ایفا می‌کرد. کوگان توسط چاپلین در سال ۱۹۱۹ کشف شد که به زودی به عنوان شخصیت محبوب هواداران فیلم‌های چاپلین تبدیل شد که با عنوان «عمو فستلر»^{۱۴} شناخته می‌شد. کوگان بعد از این که به سن رشد رسید متوجه شد که والدین او تمام ۴ میلیون درآمد او از فیلم‌های چاپلین را خرج کرده اند از این رو بر علیه والدین خود طرح دعوا کرد که دادگاه والدین او را تنها به ۳۵۰۰۰ دلار محکوم کرد زیرا براساس بخش ۱۹۷ قانون مدنی کالیفرنیا، پدر و مادر صاحب هر آن چه که کودک به دست می‌آورد، بودند. این پرونده باعث تغییرات عدیده‌ای در نظام کامن لا شد به طوری که کالیفرنیا تغییرات مهمی را در نظام قانونی خود ایجاد کرد که این تغییرات به «قانون کوگان» معروف شد. این تغییرات که برخی تبصره‌ها را اضافه می‌کرد، موجب گردید که کودکان بتوانند درآمدهای خود را که به صورت حرفه‌ای از قبیل، سینما، ورزش، تئاتر و... به دست می‌آورند، ذخیره کنند. (Shannon, p1182, op.cit) از جمله اصلاحات دیگری که به این قانون وارد شد، محدودیت ۷ ساله قراردادهای حرفه‌ای کودکان بود. اما باید گفت که این قانون با توجه به این که با نیازهای زمان پیش می‌رفت بعد از مدت‌ها نیازمند اصلاحات جدید شد که این امر در سال ۱۹۸۹ اتفاق افتاد. این اصلاحات به دادگاه عالی این اختیار را واگذار کرده بود که با توجه به مصلحت کودک و طرف قرارداد او نسبت به برخی قراردادهای حرفه‌ای که مهمترین آن‌ها قراردادهای ورزشی بود، اظهار نظر کند که بر این اساس کودکان دیگر به راحتی نمی‌توانستند قرارداد الزام‌آور خود را بدون هیچ دلیل منطقی رد کرده و باطل اعلام کنند. (Shannon, op.cit, p1185) همچنین این اختیار به دادگاه عالی داده شده بود که حداکثر ۵۰ درصد از درآمدهای کودکان را به نفع آنان در حسابی پس انداز کند که این کودکان بعد از رسیدن به سن رشد بتوانند از آن استفاده کنند. آخرین اصلاحیه این قانون در سال ۲۰۰۰ صورت گرفت که اقدامات سخت‌گیرانه را نسبت به حساب بانکی کودکان را در بر داشت. (Shannon, op.cit, p 1187)

۳-۲- شرط عدم رقابت

ممکن است در بسیاری از قراردادهای حرفه‌ای و استخدامی شرطی به عنوان شرط عدم رقابت گنجانده شود به این صورت که ورزشکار تعهد می‌کند بعد از اتمام قرارداد خود با باشگاه خاص به خدمت باشگاه رقیب در نیاید مگر اینکه خود باشگاه نسبت به این امر با باشگاه دیگر توافق کند. هرچند از نظر حقوقی چالش‌های بسیاری بر سر این مساله وجود دارد اما طرفداران این نظریه معتقدند از چندین طریق می‌توان شرط عدم رقابت را در متن قرارداد گنجانده. به این صورت که بازیکن می‌تواند با پذیرش عوض

¹¹ . infancy doctrine.

¹² . Necessaries.

¹³ . Jackie Coogan.

¹⁴ . Uncle Fester.

قراردادی به این تعهد تن بدهد به این صورت که هنگام انعقاد قرارداد به خاطر این محدودیت مبلغی مازاد بر قرارداد خود دریافت کند از طرف دیگر می‌توان از طریق تعیین مدت معقول و عرفی این شرط را اجرایی کرد زیرا قراردادهای عدم رقابت، قراردادهای مادام‌العمر نیستند و نباید محدودیت‌های حاکم در این رابطه بازیکن را مادام‌العمر از نقل و انتقال محروم کند.^{۱۵}

شرط عدم رقابت به عنوان یک دارایی اساسی تلقی می‌شود زیرا بسیاری از باشگاه‌ها در قبال مبلغ بسیاری از این شرط خود صرفنظر می‌کنند این در حالی است که اگر باشگاه و شخص ورزشکار به این شرط پایبند نباشند، خسارت‌های بسیاری سنگینی نسبت به ناقضان آن در نظر گرفته شده است از این رو بسیاری از محدودیت‌های مربوط به عدم رقابت، از نوع محدودیت‌هایی است که قانون و قرارداد از آن پیروی می‌کند از این رو نقض قرارداد در این حوزه نیازمند طی تشریفات سختی برای انتساب نیست و به راحتی دادگاه‌ها این گونه تخلفات را مورد ارزیابی قرار داده و خسارت‌های آن را تخمین زده و جریمه‌های لازم را از باشگاه دوم و بازیکن اخذ می‌کنند. (J.Paul, 1997, p 66) هر چند در بسیاری از موارد مشاهده شده است که دادگاه نسبت به اجبار بازیکن به انجام تعهدات قرارداد خود بی‌میل بوده است زیرا فعالیت‌های ورزشی از جمله مواردی است که روحیه بازیکن در آن نقش اساسی دارد و اگر بازیکن بخواهد در امری اجبار شود بالتبع نمی‌تواند آن موفقیت‌های لازم را برای یک تیم به دست آورد (Ibid) علاوه بر این باید اذعان کرد که بسیاری از مسابقات ورزشی در زمان‌های مشخصی انجام می‌گیرد و از دست دادن هر یک از شانس‌های موجود در رابطه با این مسابقات ممکن است مدت‌مدیدی باشگاه را در رکود نگه دارد از این رو اهمیت و نقش بازیکن در فرایند رو به جلو باشگاه اهمیت بسیاری دارد.

شرط عدم رقابت در قراردادهای حرفه‌ای به دلیل حرفه‌ای بودنشان یک امر پذیرفته شده می‌باشد زیرا در عصر کنونی باشگاه‌های بزرگ از نظر مالی هزینه‌های بسیار سنگینی را روی افراد متمرکز می‌کنند از این رو وجود چنین شروطی هرچند در بادی امر غیر منصفانه به نظر می‌رسد ولی باید اذعان کرد که یکی از ضرورت‌های خاص ورزش حرفه‌ای محسوب می‌گردد.

از آنجایی که این شروط ممکن است حق تمتع افراد را محدود کند پس باید به طور مضیق تفسیر گردد و از تفسیر موسع آن پرهیز شود. اجبار افراد جز در موارد قانونی و قراردادی در نظام حقوقی به هیچ عنوان پذیرفته شده نیست کما اینکه ورزشکاران به دلیل حساسیت‌های فعالیتی که دارند از این امر مستثنی نمی‌باشند.

۴- نتیجه‌گیری

قراردادهای حرفه‌ای در حوزه ورزش به این معناست که ورزشکار به عنوان یک شخص حرفه‌ای اقدام به قراردادی می‌کند که در برابر آن متعهد می‌گردد برخی اصول و ضوابط مربوط به ورزش حرفه‌ای خود را رعایت کند. این قراردادها دارای ساختار عمومی بوده و بعضاً در قالب قرارداد استاندارد نیز منعقد می‌گردند با این تفاوت که برخی شروط و برخی تعهدات ممکن است از ورزشکاری به ورزشکار دیگر متفاوت باشد.

یکی از مهمترین چالش‌های قراردادهای حرفه‌ای در ورزش، عدم اهلیت قانونی برخی ورزشکاران جهت انعقاد قرارداد می‌باشد زیرا عموماً اشخاص در سن پایین قابلیت فعالیت‌های ورزشی حرفه‌ای را کسب می‌کنند این در حالی است که قانون سقف مشخصی را از نظر سنی برای انعقاد قرارداد، قرار داده است. این مساله در طول زمان با انتقادات بسیاری مواجه شد که در نظام حقوقی بسیاری از کشورها شاهد انعکاس این تحولات هستیم. اما در نهایت یک مرجع عالی نسبت به انعقاد این گونه قراردادها نظارت دارد تا اینکه شخص حرفه‌ای نتواند پس از رسیدن به سن قانونی از تعهدات خود استنکاف کند و باشگاه در این زمینه متضرر گردد.

¹⁵ . <http://employment.findlaw.com/hiring-process/non-competition-agreements-overview.html>.

یکی دیگر از چالش‌های مطرح در قراردادهای حرفه‌ای وجود شرط عدم رقابت می‌باشد به طوری که برخی از باشگاه‌ها شرط عدم رقابت را در قراردادهای بازیکنان خود می‌گنجانند هرچند از نظر حقوقی این امر دارای ایراداتی می‌باشد ولی می‌توان گفت که شخص حرفه‌ای می‌تواند با وجود دو شرط این محدودیت را بپذیرد. اول اینکه در برابر این محدودیت عوضی را دریافت کرده باشد دوم اینکه این محدودیت معقول و منطقی باشد. منظور از معقول و منطقی بودن این است که نباید مدت این گونه قراردادها طوری تنظیم شود که ورزشکار تا مدت مدیدی در طول دوران حرفه‌ای خود نتواند به خدمت باشگاه دیگری در آید.

منابع و مآخذ

- ۱- آقایی نیا، حسین (۱۳۹۷)، حقوق ورزشی، تهران: انتشارات میزان، چاپ شانزدهم
- ۲- حسینی، احمد (۱۳۸۷)، ماهیت و آثار حقوقی قراردادهای میان ورزشکار و باشگاه ورزشی، پایان نامه کارشناسی ارشد: دانشگاه قم
- ۳- شگری، نادر (۱۳۹۵)، حقوق ورزشی، تهران: انتشارات جنگل، چاپ سوم
- ۴- مرادی زاده، کیوان (۱۴۰۰)، بررسی و تحلیل چالش‌های حقوقی قراردادهای ورزشی در نظام حقوقی ایران، فصلنامه پژوهش‌های حقوقی قانون‌یار، شماره ۱۷، ص ۳۱۹-۳۳۴
- 5-Barendrecht, Maurits et al(2007), *Principles of European Law, study group on a European civil code, service contracts*, European Law Publisher, Munich together with study group on a European Civil Code.
- 6-Federal Labor Standards Act (FLSA) <http://uscode.house.gov/view.xhtml?req=granuleid:USC-prelim-title29-section212&num=0&edition=prelim>.
- 7-<http://employment.findlaw.com/hiring-process/non-competition-agreements-overview.html>
- 8-J. Paul McCutcheon(1997), *Negative Enforcement of Employment Contracts in the Sports Industries*, 17 Legal Studies, University of Limerick.
- 9-Kathol, Jeananne(1987), *Professional Athletes' Contracts*, 11, Resource News 14.
- 10-Morgan, Gregory K(2006), *Design Professional Contract Risk Allocation: The Impact of Waivers of Consequential Damages and Other Limitations of Liabilities on Traditional Owner Rights and Remedies*, *Journal of College and University Law*, Vol. 33, Issue 1.
- 11-Painter, Richard W(2000), *Professional Responsibility Rules as Implied Contract Terms*, *GEORGIA LAW REVIEW*, 34.
- 12-Petrich, Ray(1974), *Contract Matters and Disciplinary Procedures in Professional Sport*, *Saskatchewan Law Review*, 39.
- 13-Preston, Cheryl B, Crowther, Brandon T(2012), *Infancy Doctrine Inquiries*, *Santa Clara Law Review*, Volume 52, Number 1. Available at:
<http://digitalcommons.law.scu.edu/lawreview/vol52/iss1/2>
- 14-Shannon, John H, Hunter Jr, Richard J(2015), *Principles of Contract Law Applied to Entertainment and Sports Contracts: A Model for Balancing the Rights of the Industry with Protecting the Interests of Minors*, *Loyola of Los Angeles Law Review*, Vol. 48.